

M. TÓTH MARGIT (1963) Jövő | Future, 2023

1. M. Tóth Margit

2. A 48. Glass International plakátja

M. TÓTH MARGIT (1963)

Jövő | Future, 2023

Formába olvasztott, csiszolt üveg | Mould melted polished glass, 31 x 25 x 13 cm
Jelezve lent | Signed below: M. TÓTH

Kezdő ár | Starting price: 2 600 000 Ft / 6 771 EUR
Becsérték: 3 800 000 - 5 000 000 Ft
Estimate: 9 896 - 13 021 EUR

Az üvegművészet hazánkban még mindig egy, a löbbi művészeti ághoz képest, alulértékelt, kevésbé ismert műtáj. Noha rendkívül látványos, és külföldön egyre nagyobb népszerűségnek örvend, nemcsak a szűkebb szakma és a gyűjtők, hanem a laikusok körében is. Az egyre sokasodó nemzetközi szakmai fórumok, szimpóziumok, fesztiválok, kiállítások, üvegre specializálódó galériák, vásárok és aukciók mellett, a növekvő figyelmet mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a tengerentúlon már az üvegművészeknek is van saját, több évadot megélt vetélkedője a tévében, ahol a legjobb és legtehetségesebbnek tartott versenyző ösztöndíjat és pénztámogatást nyerhet. Utóbbiak különösen fontosak lehetnek

számukra, hiszen az eszközök, eljárások drágák, sokat kell kísérletezni, és nagy a hiba-, kicsi a javítási lehetőség, valamint kisebb a piac. Így aztán nem csoda, ha a magyar üvegművészek egy része külföldön ismertebb és elismertebb, mint nálunk. M. Tóth Margit üvegszobrai már több tucat nemzetközi csoportos kiállításon szerepeltek, meghívták már számos nemzetközi biennáléra. Az Egyesült Államok egyik legrégebbi és legnagyobb, kortárs üvegekre szakosodott galérialánca, a Habatat, amely 1971 óta minden évben megrendezi a 'Glass International' címen nagyszabású kiállítását és díjátadóit - összesen ötször (2004, 2005, 2006, 2009, 2012) ítélte neki a legjelesebb üvegművészeknek járó díjat munkájáért.

M. Tóth - aki 1986-ban fejezte be tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskolán - már pályája elején rátalált saját hangjára. Az üvegtörmelék formába olvasztása révén, a kezdetek óta állatfigurákat formáz. A legelső szobrok a fekete és fehér árnyalataiban pompáztak, ahol egy üveggömbön a vízi világhoz köthető állatok (pl. béka, gyík, teknős, szalamander) pihentek, rusztikusabban megformázva. Nem sokkal később a szobrok kiszínesedtek, a kisméretű állatfigurák gömb helyett valamilyen emelvényen ülnek, melyek hol miniatűr ősi áldozóoltárnak, hol ókori oszlopcsarnoknak, máskor reneszánsz síremléknek vagy egyszerűen a ma is használatos szobráspadnak vagy posztamensnek tűnnek.

Ezekkel az „ülőkalkmatosságokkal” M. Tóth nem pusztán kiemeli a főalakot, hanem annak szoborjellegét (körbejárható, de frontális nézetét) hangsúlyozva, ünnepélyességet kölcsönöz neki. Nem ritka, hogy az állat nincs egyedül, megkettőződik vagy rajta egy kisebb állat ül, esetleg ő maga válik dohogóvá. Az üvegszobrokat alkotó fő elemek, minden esetben a számukhoz mérten újabb (sokszor ellentétes) viszonyulásokat alkotnak, melyek megváltoztatják, árnyalják az egyik-másik jelentését. Gyakori, hogy bennük a művészettörténeli utalásokon túl, valamilyen fabulára, esetleg egy (régie vagy modern) kulturális jelenségre, hagyományra lehet ismerni. A szimbolikus jelentést a talapzaton olvasható latin vagy magyar feliratok jellemzően tovább gazdagítják.¹

M. Tóth egyik újabb alkotásán, a *Jövőn* (2023), egy himoroszlán fekszik az oszlopokkal áttört és körbezárt emelvényen. Az oroszlán az egyik legtöbbet ábrázolt macskaféle a művészetben, már a paleolitikumban megjelent barlangrajzokon. Az ókori világot lenyűgözte erejük, ezért szobruk gyakran az uralkodók trónján vagy a templomok kapujában álltak,

és szorosan kapcsolódtak a védelemhez és a hatalomhoz. Egyiptomban félig ember-félig állatként, Mezopotámiában vagy a görög-római civilizációkban naturalisztikusabban ábrázolták. A középkorban az oroszlánt Krisztussal hozták kapcsolatba, és számos mágikus erőt tulajdonítottak neki. M. Tóth többféle hagyományt ötvöz: itt a szelíd képű, játékos oroszlán nem a templom előtt, annak kapujában ül, hanem rajta, és ahogy a beszélő cím is mondja, a jövőt őrzi. Annak biztosítéka, amiképp az ismert biztosítótársaság reklámja mondja. A jövőt a zöld rubinszerű drágakő képviseli, amely kriptonitként el van zárva, és megközelíthetetlen az ember számára. M. Tóth Margit itthon legtöbbször férjével, az ugyancsak üvegművész Melcher Mihályval állít ki. Mint sok művészpárralnál megfigyelhető, náluk sem csupán személyes kötődésről és munkakapcsolatról van szó, hanem művészetük azonos gondolatokból (filozófiákból) táplálkozik, alkotásaik egyforma technikával (Melcher elnevezésével „zömített eljárással”) készülnek, amelyekre jellemző a humor, a meghökkenítő társítások. Melcher eredetileg festőnek készült, és festészete

szervesen kapcsolódik üvegművészetéhez. Világa letisztult, sejtelmes, melyben gyakoriak az erőteljes színű egzakt alapformák, egyszerűbb mérműi szerkezetek, ősi motívumok, melyek különféle hagyományokra utalnak. Leginkább a csendes-óceáni népek ősi kultúrájából, a konstruktivizmusból, a metafizikus festészetből vagy a szürrealizmusból táplálkozik. Jellemzően az életnek színek és eltérő formarendszerek egymásba ütköztetése felelnek a szigorú rend feloldásáért. A *Megostorozott* című mű egy ősi, erősen absztrahált állatot ábrázol, amely egy máglyaszerű, rendezetlennek tűnő farakásból kitémasztott emelvény tetején áll. A kiemelt ósálat „áldozati bárány” szerepét az ostorozás vizuális megjelenítésével hangsúlyozza a művész. Az áttetsző zöld testre ostorcsapásszerűen feldobott piros festékcíklók egyszerre utalnak a vérre (és többedmagával Jézus szenvedéseire), valamint a non-figuratív festészet geometrikus (konstruktivista) hagyományán túl az absztrakt expresszionista irányzatra.

FÖLDES LÉNA

3. Ókori és középkori oroszlánábrázolások

1. Bodonyi Emöke: Állatbölcseességek, M. Tóth Margit művészetéről, In: *Art Limes* 2013/2., 116–121.